

КОНЦЕПЦІЯ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ТРАДИЦІЙНОЇ МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Хай М. Українська інструментальна музика усної традиції. – К. ; Дрогобич, 2011. – 467 с.

Рецензований збірник реалізує концепцію самоідентифікації традиційної музично-інструментальної культури в лоні власного середовища та ідентифікування її засадничих характерних рис. Її створення зумовлене необхідністю пошуку нових інтенсивних шляхів і засобів висвітлення важливих теоретичних проблем етноінструментознавства у світлі сприйняття фольклору як усної практики народу.

Таким чином, рукопис репрезентує нове покоління фольклористичних монографій-збірників для науковців-етноінструментознавців, композиторів, викладачів, студентів середніх та вищих навчальних закладів музичного і загальногуманітарного профілю, найширшої верстви шанувальників музично-інструментального фольклору.

Зазначеній концепції відповідає структура збірника. Його зміст охоплює основні завдання спецкурсів «Транскрипція народномузичних творів», «Аналіз народномузичних творів», «Органологія», які викладаються на кафедрах музикології (етномузикології), української фольклористики вищих музичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації.

Збірник відкривається розгорнутим теоретичним дослідженням, де розглянуто генезу традиційної української інструментальної музики, подано критичний огляд підходів до класифікації її структури в українському етномузикознавстві, визначено основні жанрово-стилістичні комплекси традиційної інструментальної музики в українсько-карпатському регіоні та Поліссі, представлено також танцювальні жанри інструментальної музики. Високий науковий рівень викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю.

Нотографічний матеріал збірника подано за жанровим принципом: від награвань на традиційних пастуших аерофонах (вони утворюють значний об'єм архаїчної верстви української інструментальної музики усної традиції) до інструментальної календарно-обрядової і побутової інструментальної музики та побутової інструментальної музики з елементами програмності, обрядово-ритуальної та танцювально-приспівкової інструментальної музики. Представлені у збірці зразки української інструментальної музики усної традиції складають доволі вичерпний матеріал як за функційно-структурними, так і регіональними параметрами.

У збірнику вміщено авторські записи зразків традиційної української інструментальної музики з транскрипціями та етнофонічними коментарями. Значний особистий досвід польової роботи (тільки матеріали цієї збірки накопичувалися впродовж 18 років), напрацювання у транскрипції традиційної інструментальної музики дають автору ґрунтовні підстави пропагувати свої погляди щодо необхідності здійснення наскрізних, максимально читабельних транскрипцій.

Особливий інтерес становить порушена автором у збірці проблематика створення атласу музично-інструментальних діалектів України. І дійсно, представлений у збірці нотний матеріал може стати осно-

ОГЛЯДИ. РЕЦЕНЗІЇ. КРИТИКА

вою атласу музично-інструментальних діалектів України, а також бути використаним у вторинних формах музикування або при науковій реконструкції реліктів інструментальної музики усної традиції.

На особливе схвалення заслуговує вперше запропонована автором у цій праці етноорганіфонічна методика структурно-типологічного аналізу народної інструментальної музики. Це дуже актуальний і перспективний напрям дослідження як у музикознавстві, так і в етномузикології, у якому є багато напрацювань. Проте структурно-типологічна методика є «живою» системою, яка розвивається, модифікується, окремі її типи зникають або виникають нові, тобто цей процес триватиме доти, поки людина буде задавати собі питання про сутність музичного мистецтва і намагатися їх вирішувати. Оцінюючи впроваджену автором методику аналізу як комплексну, у якій охоплено множини специфічних особливостей традиційної інструментальної музики, можна передбачити, що це добрий зачин «кодування» традиційної української інструментальної музики.

Дуже важливою і цінною у збірці є практична реалізація структурно-типологічного аналізу традиційної української інструментальної музики, яка представлена численними етнофонічними коментарями.

Це дає змогу опанувати і користуватися цією методикою у повному обсязі. А розділ «Світлина носіїв традиції» увіковічує в пам'яті нащадків образи незабутніх і ще нині живих музик-інструменталістів з усіх регіонів України, зразки виконання яких представлені у збірці.

Дозволимо собі висловити кілька рекомендацій, що, на нашу думку, могли б поліпшити зміст нотозбірки.

Враховуючи те, що книга розрахована на широку громадськість, доцільним, на наш погляд, є введення додатку у вигляді пояснення термінів і понять.

Збалансованості термінологічної бази, вживаної автором у збірці, сприяло б і користування чинним правописом.

Нотний матеріал бажано звести до покажчика, що значно полегшило б орієнтацію у представлених у збірці зразках української традиційної інструментальної музики.

Активно пропагуючи регіональний аспект дослідження традиційної інструментальної музики українців, автор лише вибірково згадує її дослідників у розрізі регіонів України.

Рецензована збірка є дійсно важливим внеском до скарбниці українського етноінструментознавства.

Надія Ганудельова